

Tysvær
Kulturskole
HANDBOK

Elisabeth 07

Forord

I 2003 blei det lagt fram ein rammeplan for kommunale kulturskoler ” *På vei til mangfald*”. Intensjonen med planen var å gi inspirasjon til innhald og organisatoriske løysingar for eit godt kulturskoletilbod med god kvalitet og med forankring i det enkelte lokalsamfunn. Ut i frå rammeplanen kan så kvar enkelt kulturskole lage sin plan og sin profil.

” Kvaliteten skal sikrast gjennom gode planprosesser og utarbeiding av gode rutinar, felles kulturforståing og einigheit om pedagogisk plattform. Dette arbeidet må involvere alle.”

I Tysvær kulturskole har vi brukt eit år med å lage

- vår pedagogiske plattform som viser vårt undervisningssyn,
- våre fagplanar som viser kva vi gjør i undervisninga
- og å samle og å dokumentere våre rutinar.

I 2007 kom strategiplanen ”*Skapande læring*” frå Kunnskapsdepartementet som m.a. viser korleis kulturskolen skal utviklast til eit ressurs – og kompetansesenter for kommunen.

Idear og tankar frå strategiplanen har vi satt inn i våre mål og vi håper nå at vi har eit verktøy som kan føre vår kulturskole vidare i utviklinga si.

Aksdal 11.06.08

Bernhard Gismervik
Rektor

INNHOLD

Kap 1.0 INNLEIING

- 1.1 Visjon
- 1.2 Mål

Kap 2.0 PEDAGOGISK PLATTFORM

- 1.1 Undervisningen
- 1.2 Utøvende aktiviteter
- 1.3 Samarbeid heim – skole

Kap 3.0 FAGPLANER

- 3.1 Musikk
- 3.2 Dans
- 3.3 Visuelle kunstarter
- 3.4 Teater
- 3.5 Samspill fra livets begynnelse
- 3.6 Annet

Kap 4.0 RUTINER OG REGLEMENT

- 2.1 Faste rutiner
- 2.2 Elevreglement
- 2.3 Kriterier ved opptak
- 2.4 Rutiner ved grendasenterkonserter
- 2.5 Rutiner ved skolekonserter
- 2.6 Elevskader/ elevforsikring
- 2.7 Leigeinstrument
- 2.8 Branninstruks

1.0 INNLEIING

Tysvær kulturskole har med sine vel 30 år etablert seg godt i kommunen og vakse opp til å bli ein kulturskole mange synest godt om. Vi har oppnådd ein god plass i kommunen sitt medvit og trur at vi representerer noko positivt og verdifullt for kommunen sine innbyggjarar og aller mest for dei vi har tettast kontakt med, elevane våre.

1.1 Visjon for Tysvær kulturskole

- Tysvær kulturskole er ein leiande kulturskole innan kvalitet, mangfald og tverrfagleg verksemd og gir elevane sine rom for:
 - oppleving, glede og livsutfalding ved læring
 - individuell og felles kunstnarleg utvikling
 - styrking av sjølvbilde gjennom meistring

Dette oppnår vi ved å gi born og ungdom eit meningsfylt, stimulerande og lærerikt tilbod der dei lærer å uttrykkje seg innanfor ein eller fleire kunstformer til glede både for seg sjølv og andre.

Elevane kan ta dette med seg vidare i livet som ein varig verdi og eit bidrag til eit meningsfylt liv og samstundes vere ein ressurs for andre.

1.2. Mål

Vi veit at det til ei kvar tid vert stilt store forventningar til kulturskolen frå elevar, foreldre, administrasjon, publikum, politikarar, kollegaer og lokalsamfunn. Som kulturskole har vi først og fremst eit ansvar i høve til forventningane frå elevane med foreldre. I tillegg kjem utfordringene i å utvikle kulturskolen til eit ressurs- og kompetansesenter for heile kommunen.

Kulturskolen for alle

Tysvær kulturskole skal gi tilpassa undervisning til alle interesserte som ønskjer opplæring innan kunstnariske fag.

Vi skal ha eit breitt spekter av fag og vi skal kunne stå for eit sjangermessig mangfald. Det er viktig å leggje til rette for fleirkulturell integrering og tilbod til elevar med særskilde behov.

Kulturskolen som ressurs og kompetansesenter

Tysvær kulturskole skal vera eit ressurs- og kompetansesenter for den kunstnarlege aktiviteten i kommunen og for estetiske fag i grunnskolen.

Lærarkollegiet i kulturskolen representerer ein stor og spesialisert fagkompetanse som vi etter avtale kan tilby andre instanser. Våre elevar vil med sine ferdigheter fungere som ressurs i sitt nærmiljø.

Kulturskolen skal samarbeide med

- grunnskole
- barnehage
- kulturliv
- andre kommunale instanser

Utvikling av kompetanse og kvalitet

Kulturskolen skal utvikle seg vidare innan kvalitet, mangfald og tverrfagleg verksemd, og i tillegg vera ein god plass for kunstfagleg personell.

2.0 PEDAGOGISK PLATTFORM

Kulturskolen er til for eleven, og det er eleven sin vekst og utvikling som må stå i fokus i opplæringa.

Tysvær kulturskole vil oppnå eit godt læringsmiljø ved å

- møte kvar elev på sin ståstad
- ha god kontakt med elev og foreldre
- gi eleven gode kunstnarlege opplevingar
- skape trygghet for eleven i forhold til medelevar, lærarar og formidlingssituasjonar

2.1 Undervisning

All undervisning er eit samarbeid mellom lærar og elev.

God undervisning sett læringa i gang, og den vert fullbyrda ved eleven sin eigen innsats.

Læreren

Læraren si oppgåve er å stimulere og legge til rette undervisningsprosessen.

Det er viktig at undervisninga har:

- trygghet og forutsigbarhet
- tydelighet – klare mål og oppgåver
- balanse mellom variasjon og kontinuitet
- motiverande stoff

Eleven

All læring avhenger av ein aktiv elev.

Det er viktig at eleven :

- har godt frammøte
- gjør sitt beste ut i frå evne og alder
- deltek på kulturskulen sine aktivitetar
- kjem med eigne innspel og ønskjer

Øving

I musikkundervisninga må hovedtyngda av læringa skje mellom undervisningstimane.

Arbeidet med øvingsteknikker og innstudering må derfor stå sentralt for å sikre gode arbeidsvaner og progresjon.

- Læraren må gi grundig informasjon til elevar og foreldre om øving og øvingsrutiner.
- Læreren bør kommentere øving/ikkje øving, men samtidig utvise skjønn i forhold til evner og kapasitet.
- Medelevar kan være gode førebilete.
- Informasjon om kva som er heimearbeid bør være skriftleg og det bør være mogleg å dokumentere øvinga.
- Eleven må få lære gode øvingsteknikkar og ”øve på å øve” på timen.

Ungdommar i kulturskolen

Tysvær kulturskole ønsker å leggja til rette for at flest mogleg av våre elevar ønskjer å fortsetja opp igjennom ungdomsskolen og vidaregåande skole.

Vi trur følgjande faktorer er viktige for å få til dette:

Kulturskolen og læraren må:

- vera i dialog med ungdommane. Lytte på deira ønske og saman planlegge innhaldet i undervisninga.
- hjelpe eleven til å finne sitt eige uttrykk.
- legge til rette for eit godt miljø, både sosialt og fagleg (møte elevar i samme alder)
- vera eit kunstnerisk førebilete

Talentutvikling

Kulturskolen må og vera ein opplæringsstad for elevar med spesielle føresetnader og interesser.

Tysvær kulturskole ivaretar disse elevene gjennom:

- å gi ekstra timeressurs
- å legge til rette for medverknad i regionale prosjekt på høgare nivå.

2.2 Utøvende aktivitetar

Ein sentral del av aktivitetane i kulturskolen er konserter, forestillinger og utstillinger. For elevane er disse ein del av lærings- og mestringsprosessen, og blir å sjå på som ein viktig arbeidsform innanfor det enkelte kunstuttrykk.

Kulturskolen har som utøvende elevaktiviteter:

- Tverrfaglege prosjekt
- Store og små konsertar/avslutningar
- Danseforestillinger
- Teaterforestillinger
- Utstillinger
- Grendakonsertar
- Skolekonsertar
- Innslag på møte og andre tilstelningar i kommunen

For at den utøvende aktiviteten skal bli ein positiv oppleving for eleven meiner vi at det er viktig å:

- begynne tidlig med små opptredener i uhytidelige sammenhenger
- forberede eleven konkret på det å opptre gjennom å tenke forestilling på time, når de øver m.m.
- oppfordre elever til å opptre utan å presse noen som ikkje er klar for oppgåva
- gi god informasjon om det praktiske rundt ein opptreden for å skape ro og trygghet.

Arena for kunst

Kulturskolen skal vera ein arena der elever kan skape, utøve og møte kunst og kunstnerar.

Vi vil legge til rette for kunstneriske opplevingar gjennom å:

- invitere musikere og kunstnere til vår kulturskole
- oppfordre elevane til å gå på konserter, forestillinger og utstillinger
- delta sammen med våre elever i ulike aktiviteter

2.3 Samarbeid heim - kulturskole

Det er viktig med god kontakt mellom føresette – elev og kulturskole. Foreldra trenger god informasjon om arbeidet i kulturskolen og lærerne trenger informasjon om eleven.

Tysvær kulturskole har følgjande informasjonskanalar:

- INFO –blad
- Skriftlige beskjeder via lærer eller post
- årleg foreldre/elev-samtale
- oppslagstavler
- SMS- beskjed ved forandring av timeplan
- heimeside

3.0 FAGPLANER

Tilbudet i kulturskolen viser stor bredde i kulturelt uttrykk. Det spenner fra voggestova for nyfødte, til estetisk opplæring for barn og unge, og datakurs for pensjonister.

Fagplanene er en oversikt over innholdet i de ulike tilbudene.

3.1	MUSIKK		
		3.1.1	Tangentinstrument
		3.1.2	Strykeinstrument
		3.1.3	Treblåseinstrument
		3.1.4	Messingblåseinstrument
		3.1.5	Gitarinstrument
		3.1.6	Vokal
		3.1.7	Slagverksinstrument
		3.1.8	Samspill
3.2	DANS		
3.3	VISUELLE KUNSTARTER		
		3.3.1	Bildekunst/skulptur
		3.3.2	Film / video
		3.3.3	Sceneteknikk
3.4	TEATER		
3.5	SAMSPILL FRA LIVETS BEGYNNELSE		
		3.5.1	Voggestova / songleik
		3.5.2	Musikkleik
		3.5.3	Kulturverkstad
3.6	ANNET		
		3.6.1	Datakurs for pensjonister

3.1 Musikk

Gjennom arbeidet med musikk ønsker vi at eleven skal :

- utvikle sin egen musikalitet og oppdage gleden ved å synge og spille.
- utvikle vokale og instrumentale ferdigheter
- oppdage egne skapende evner
- utvikle evnen til samspill og samhandling

Innhold

Innholdet i undervisningen vil variere innenfor de forskjellige tilbudene.

Innhold som er felles:

- Grunnleggende instrumentbeherskelse
- Samspill
- Gehørspill
- Improvisasjon /komposisjon
- Notelære og teorikunnskap
- Kunnskap om harmonier
- Kjennskap til ulike stilarter

Samspill

Samspill er en viktig del av instrumental/vokalopplæringen. Det kan være alt fra å musisere sammen med medelever og lærere på timen, til å delta i faste ensembler. Målet for Tysvær kulturskole er at alle elever skal få være med på samspill i en eller annen form.

3.1.1 Tangentinstrument

Tysvær kulturskole har undervisningstilbud på :

- **piano**
- **kirkeorgel**
- trekkspill

Samspill: Små og store prosjektbaserte ensembler

Piano

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- C-dur, G-dur F-dur
- C- skala
- prøve ulike stiler
- elementært gehørspill (T-S-D i bassen)

Mellomnivå

- Vanlige skalaer med akkord
- Sikkerhet på noter, rytme og akkord
- Ulike stilarter i perioder
- Elementær besifring(akkorder relatert til C-, F- og G-dur)

Viderekomne

- Alle skalaer og treklanger.
- Arbeide parallelt med flere stiler
- Mer komplisert rytmikk
- Ha god rutine på teknikkøving og oppvarming

▪ **Undervisningsmateriale (begynnernivå)**

Pianogehör

Bit for bit

▪ **Spesielt for faget**

Piano er et instrument som brukes i mange sammenheng og det er viktig at eleven får oppleve bredden. Akkordspillere må lære både g-nøkkel og f-nøkkel

Viktig med mulighet for 4- hendig pianospill

Kyrkjeorgel

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- 0 – 1 forteikn
- Tostemt manualiter

Mellomnivå

- 2 forteikn
- Trestemt manualiter + enkel pedal

Viderekomne

- 3 og 4 forteikn.
- Firstemt med bass i pedal.

▪ **Undervisningsmateriale (begynnernivå)**

Eigenprodusert

Mats Åberg: Orgelskola

▪ **Spesielt for faget**

Polyfone og homofone stykker

Koralsatsar

Liturgiske ledd

3.1.2 Strykeinstrument

Tysvær kulturskole har undervisningstilbud på :

- **fiolin**
- bratsj
- **cello**
- kontrabass

Samspill: Attekattenoa , Attacca, Kulturskoleorkester; HUSO , ForCelli, RUSO

Det er obligatorisk for strykeelever å delta i samspillstilbud når det finns noe som passer for alder og nivå.

Fiolin

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- detache, legato, martellato
- D-dur, G-dur, C-dur, A-dur
- Tonenavn og noter på alle fire strenger

Mellomnivå

- spiccato,
- F-dur, B-dur, E-dur
- Begynnende posisjonstrening

Viderekomne

- Videregående teknikker som sautille, dobbelgrep
- Høyere posisjoner
- Alle tonearter

▪ **Undervisningsmateriale (begynnernivå)**

Attekattenoa (eget materiale)

Klovneboka (eget materiale)

Noteboka mi (eget materiale)

Suzuikihefter

Fiddle Times

Edward Huws Jones serie

▪ **Spesielt for faget**

Det finns en stor fiolinrepertoar innen norsk og utenlandsk folkemusikk og det er viktig at elever på fiolin får møte denne kulturarven. Gjærne gjennom gehørsspill som er den innlæringsmetode som hør til tradisjonen.

Cello

Progresjon

Nybegynner

- D-dur, G-dur og C-dur
- Lære noter samt tonenavn
- Lære om rytme og taktarter
- 4.e posisjon på A-strengen
- "Stor håndstilling" på G- og C-strengen
- Fokus på intonasjon
- Detache, legato, martellato

Mellomnivå

- Tonearter med opptil 4b og 4#
- 1. – 2. – 3. og 4. posisjon + tommelposisjon
- C-nøkkel
- Intonasjon, rapiditet, frasering
- Spiccato, vibrato

Viderekomne

- Alle tonearter
- Alle posisjoner
- Kunne lage egne fingersetninger utfra god posisjonskunnskap
- G-nøkkel
- Alle strøkarter
- Bruke hele registeret
- Kunne vise musikalsk uttrykk gjennom instrumentet
- Kjennskap til standard cellorepertoar

▪ **Undervisningsmateriale**

Nybegynner

- Attekattenoboken
- Klovenboka
- Cellotime Joggers og Cellotime Runners

Mellomnivå

- Cellotime Runners og Cellotime Sprinters
- Twelve easy exercises for cello
- Thumb position
- Learning the Tenor Clef
- Div. Breval Concertinoer
- Squire: Petit Morceaux, Minuet, Dance Rustique
- Reinagle: duetter

Viderekomne

- Standard etyder: Feuillard, Dotsauer, Popper og Lee
- Standard originalskrevet cellorepertoar i form av solosuiter, sonater, konserter m.m.
- Kammermusikk

3.1.3 Treblåsinstrument

Tysvær kulturskole har undervisningstilbud på :

- **Tverrfløyte**
- **Saksofon**
- Klarinett

Samspill: Fløyteensemble I og II, Saxofonensemble

Tverrfløyte

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- Ansats (lepper, tunge)
- Grunnleggende blåseteknikk
- Kropps / håndstilling / grep
- Tone og rytme
- Lære enkle stykker

Mellomnivå

- Utvide omfanget nedover og oppover
- Mer kompliserte rytmer
- Lære å lytte til seg selv og andre
- Lære å telle
- Artikulasjon

Viderekomne

- Dobbeltunge
- Intonasjon
- Vanskelige tonarter
- Musikk fra forskjellige epoker / sjangre

▪ **Undervisningsmateriale (begynnernivå)**

Agnestig

Basomi

Morten Eriksen

▪ **Spesielt for faget**

Det finnes piccolo, alt- og bassfløyte som man kan bruke til kvartettspill og fløyteensemble.

Ny musikk krever teknikker som flattertunge, overtonespillinger m.m.

Bruke nye klanger: dette brukes også i Rock /pop

Saksofon

▪ Progresjon

Nybegynner

- Skala opptil 2# og 2 b
- Alle typer artikulasjon; staccato, legato, marcato, portato
- Klang, intonasjon
- Grep , notelæring, rytmeøvelser

Mellomnivå

- Skala opp til 4# og 4b.
- Kromatisk skala og oppvarmingsøvelser.
- Intonasjon, motivasjon, presisjon, klang.
- Staccato, legato, portato, marcato.

Viderekomne

- alle artikulasjonstyper
- Skala opp til 5# og 5b – dur – moll.
- Oppvarmingsøvelser, intonasjon, presisjon, klang.

▪ Undervisningsmateriale (begynnernivå)

Jeg spiller saxofon nr.1 – nr.2

Midt i blinken nr. 1-3

Easy Pop Tunes

Easy Film Tunes – Beatles, Abba

3.1.4 Messingblåsinstrument

Tysvær kulturskole har undervisningstilbud på :

- **Brassbarna (kornett)**
- **Waldhorn**
- Trompet
- Trombone
- Samspill: Messingensemble

Brassbarna (kornett)

Brassbarna er grunnleggende messingopplæring for elever i 2. og 3. klasse. Alle starter på kornett og velger senere et av de andre messinginstrumentene

▪ **Progresjon**

Første året

- pusteteknikker
- Embouchure (leppemuskulatur)
- Lære å bruke "støtte" i magen.
- C-durskala
- tungebruk

Andre året

- blåseteknikk. (lepper, tunge)
- lære fortegn 1b og 1#
- utvide høyde / dybde

▪ **Undervisningsmateriale**

Brassbarna (eget materiale) –1. året.

Vannebo / Martensen: Midt i blinken 1 & 2

Waldhorn

Nybegynnere på horn har spilt kornett i 2 år og har lært grunnleggende teknikk på messinginstrument.

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- Holde hornet riktig
- Lære nye grep
- Enkle sanger
- C-dur, F-dur, B-dur, a-moll + 3-klange

Mellomnivå

- G-dur, D-dur, Ess-dur
- Naturtoner
- Lære å bruke tunga hurtigere

Viderekomne

- Skalaen i 2 oktaver, gjerne mer.
- Utvide til parallelltonearter – kunne alle tonearter
- Utvide toneregisteret (A2- lille C)
- Originallitteratur for horn
- Dobbelt- og evt. trippeltunge

▪ **Undervisningsmateriale**

Reidun Gran; Hornbok 1 og Boosey Brass.

”Hornheftet” – egetprodusert hefte med sanger og solostykker hentet fra en rekke bøker, skalaer og teknikk

Boosey Brass 2

John Miller ”Simple Studies” (Etyder)

3.1.5 Gitarinstrument

Tysvær kulturskole har undervisningstilbud på

- **Gitar**
- **Elgitar**
- **Elbass**

Samspill: Rockeband, samspillsgrupper i prosjekt

Gitar

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- Sittestilling,
- Støtte og fritt anslag, tabulaturspill
- Enkelt akkordspill, akkord-diagram
- Komprytmer 2/4, 3/4, 4/4 takt.

Mellomnivå

- Spill etter noter, fingerspill
- C-dur, F-dur og D-dur-skala.
- Barregrep, moll7, sus
- Rock & blues komp. vekselbass

Viderekomne

- Rock & blues i E.
- Capo
- Ostinatokomp,
- Tostemtspill (melodi + bass)
- Selv finne ut av akkompangement

▪ **Undervisningsmateriale**

Hej gitar 1-2

Gitarboka I/II

Spill gitar 1-2

Classical Guitar

Rock, blues guitar, Acoustic blues gitar

▪ **Spesielt for faget**

Det finnes et stort gitarrepertoar innen norsk og utenlandsk pop & rock musikk.

Elevene bruker mye internett "You tube" som hjelp i å finne låter som de liker og ønsker.

Elgitar

Progresjon

Nybegynner

- 1.posisjons-spill
- Komprytme: Rockegrep C5, G5 og F5, vanlige akkorder
- Note og tabulaturspill C-dur
- Durskala, femtoneskala, bluesskala.

Mellomnivå

- Slide, hammar, pull off (legato), st.bending, vibrato.
- Akkorder Cg, Dsus, Dmdj.
- Improvisasjon, Blues, Shufflespill.
- Forstå gitarhalsen med tonenavn og bånd.

Viderekomne

- Solospill med forskjellige teknikker.
- Fingerspill med melodi og bassoverganger (Arpeggio)
- dim-akkorder.

▪ **Undervisningsmateriale**

Elgitarboka,
Elgitarr 1 & 2,
Akkustisk Blues & Rock,
Spela elgitar,
Lær å spille rock-gitar,
Essential Guitar Solos in Tab!

▪ **Spesielt for faget**

Det finnes et stort gitarrepertoar innen norsk og utenlandsk pop & rock musikk.
Elevene bruker mye internett "You tube" som hjelp i å finne låter som de liker og ønsker.

Elbass

▪ **Progresjon**

Nybegynner

- Enkle toner og rytmer.
- Riktig plassering av fingre i enkle overganger.
- Kjenne tonenavn på strengene / båndene.

Mellomnivå

- Kunne høre og forstå forskjellen på forskjellige bass-sjangere.
- Selv kunne legge inn enkel bass og rytme på tilfeldig melodi.
- Kunne bruke kjennskapen til tonenavn på strengene, aktivt.

▪ **Undervisningsmateriale**

Elgitarboka,
Gitar,
Elgitarr 1 & 2,
Akustisk Blues & Rock,
Spella elgitarr,

3.1.6 Song

Tysvær Kulturskole har undervisning på :

- song

Samspill: Songgruppe

Song

▪ Progresjon

Nybegynner

- Bevisst bruk av pust.
- Oppøve ferdighet i å synge sin melodi til sjølstendig akkompagnement.
- Oppøve ferdighet i tydelig tekstuttale.
- Bevisst kroppsholdning.
- Enkle melodier – små intervaller.

Mellomnivå

- Forståelse av legato
- Kjennskap til puls – kunne finne pulsen i sangen.
- Oppøve kjennskap / erfare støttemuskulatur, åpen, avslappet hals.
- Gradvis økende vanskelighetsgrad i melodiene.

Viderekomne

- Utvidet sjanger – kjennskap
- Bevisst bruk av støttemuskulatur, klang
- Vanskeligere melodiføringer – større intervaller, synkoper.
- Tolke og formidle tekst selvstendig.

▪ Undervisningsmateriale

Sangbøker , for eksempel Alle tiders sangbok (1, 2, 3)

Folketoner

Stemmeøvelser

Spesielt for faget

Alle sangstemmer er ulike og personlige. Det må tas hensyn til dette i undervisningen. Elevene bør få prøve stemmen innen flest mulig sjangre.

3.1.7 Slagverk

Tysvær Kulturskole har undervisning på :

- skarptromme
- trommesett
- melodisk slagverk (xylofon/vibrafon/marimba)
- rytmeinstrumenter

Samspill: Slagverksensemble

Skarptromme/trommesett

▪ Progresjon

Nybegynner

- Grep på stikkene, kroppsholdning og slagteknikk (enkeltslag)
 - Rytmetrening fra noter og gehør
 - Håndbruk ved hver rytmefigur
 - Enkle komprytmer med hi-hat, basstromme og skarptromme
 - Spille rundt på tom-tom (break, fill) med forskjellige rytmefigurer
- Enkle slag eller duett

Mellomnivå

- Markeringsslag, up/down teknikk til triol og paradiddle (både skarp og tr.sett)
- Bruk av 16.triol og 32.dels
- Komprytmer med punkterte noter
- Komprytmer med triolpuls
- Mer solo og duett

Viderekomne

- Dobbelslagteknikk (virvel) og anvendelsen av noteverdier.
- Latinamerikanske komprytmer
- Mer kompliserte komp som stimulerer uavhengighet av ben og arm.
- Reverse roll, doble og triple paradiddle, både teknisk og anvendelsesmessig
- Marsjer for trommer

▪ Undervisningsmateriale (begynnernivå)

Hvordan spille trommesett (Sandbakk)

Bøker fra Dante Agostinin

Morris Goldenberg

Bøker fra Gene Krupa, Budoy Rich, Jim Chapin

Eget materiale

Melodisk slagverk (vibrafon, marimba, xylofon)

Benyttes som regel kun av korpsmedlemmer og i samspillsgruppen for slagverkere.

▪ Progresjon

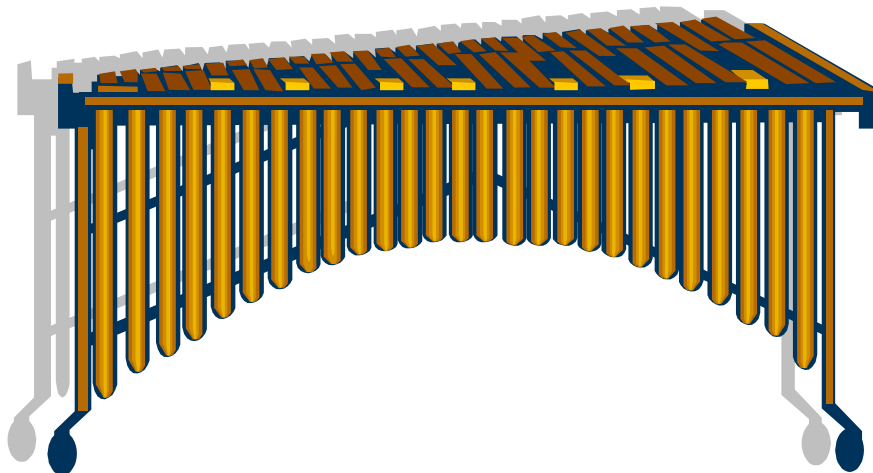
- Slagteknikk og grep med køllene, forståelse av instrumentets bruk
- Skala, arpeggio 1 og 2 oktaver
- Kromatisk, ters, kvart , kvint
- Tostemte intervall
- Pedalbruk (vibrafon)

▪ Undervisningsmateriale (begynnernivå)

Morris Goldenberg

Benny Goodman

Gary Burton

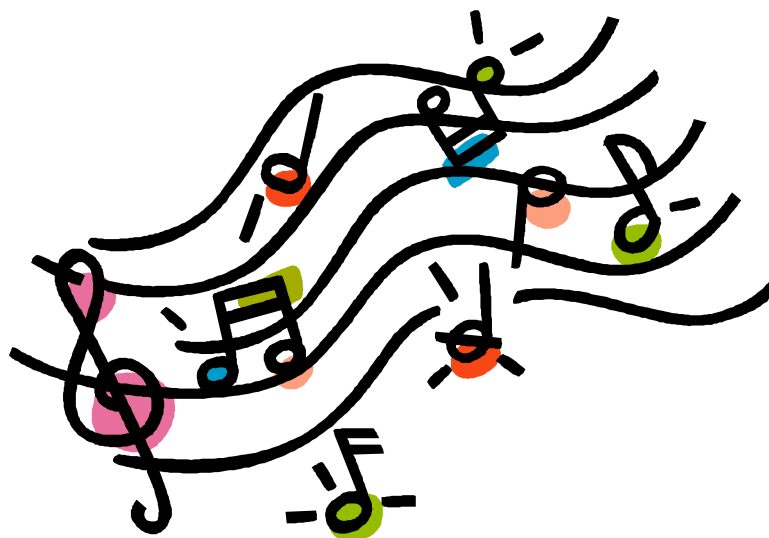
3.1.8 Samspill

Samspill er en viktig del av musikkopplæringen. Det kan være alt fra å musisere sammen med medelever og lærere på timen, til å delta i faste ensembler.

Tysvær kulturskole har som mål at alle elever skal få delta i en eller annen form for samspill.

Tysvær kulturskole har følgende samspillsgrupper:

- **Attekattenoa**
- **Attacca**
- **Kulturskoleorkester**
- **HUSO**
- **ForCelli**
- **Fløyteensemble**
- **Saksofonensemble**
- **Messingensemble**
- **Rockeband**
- **Songgruppe**
- **Slagverksensemble**
- **Friskis**
- **Hompetitten**

Attekattenoa

- **Medlemmer:**

Nybegynnere på fiolin og cello.

- **Ressurs:**

45 min pr. uke, 2 lærere

- **Innhold:**

Lærebøkene er Attekattenoa- og Klovneboka. Unisont samspill med pianoakk.

Læring og meistring av instrument og musikk gjennom lek.

Motorisk forberedende øvelser, improvisasjon, gehørstrening, musikkglede og leiker.

Attacca

- **Medlemmer:**

Fiolin og cello fra andre spilleåret.

- **Ressurs:**

60 min pr. uke, 2 lærere

- **Innhold:**

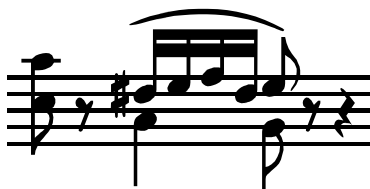
1-3 stemtemelodier med pianoakk.

Attacca er en forberedelse for kulturskoleorkesteret.

- **Annet:**

Stor vekt på musikkglede og det sosiale.

Har av og til prosjektsamarbeid med Accelerando i Haugesund om opptredener og seminar.

Kulturskoleorkester

- **Medlemmer:**

Orkesteret består av strykere. I Kulturskoleorkesteret skal man kunne spille stykker med opptil 2b og 3#. For å spille 1. fiolin må man kunne 3. posisjon. Cellistene må kunne 4. posisjon.

- **Ressurs:**

90 min pr. uke, 2 lærere

- **Annet:**

Samarbeider ofte med Haugesund Kulturskoleorkester om konserter, øvingsweekender og turer.

HUSO

Felles orkester for Haugesund, Karmøy og Tysvær som består hovedsakelig av elever i ungdomsskolealder.

Tenkt som et orkester med etter hvert tilnærmet full symfonisk besetning med inntak etter dokumentert nivå etter gitte kriterier og som kunne spille enkel, originalsrevet musikk. P.g.a. manglende blåserekruttering består orkesteret i dag av strykere + fløyte.

ForCelli

▪ **Medlemmer:**

Celloelever fra barneskole til videregående skole.

▪ **Ressurs:**

Prosjektbasert orkester. 2 lærere

▪ **Innhold:**

Arr. med graderte stemmer og "light" reperoar. Har gjerne med "band" bestående av piano, el.bass og slagverk

▪ **Annet:**

Intensjonen er å ha det gøy med cello og skape en egen identitet.

Fløyteensemble I og II

▪ **Medlemmer:**

Ensemble I er elever som har spilt fra ½ år opptil 3 år

Ensemble II er elever som har spilt fra 3 år og oppover

▪ **Ressurs:**

45 min per uke for hver av gruppene. 2 lærere

▪ **Innhold:**

Lære vekselspill og samspill

Spille med og uten dirigent

Intonasjon

Flerstemte stykker med eller uten piano/gitar

▪ **Annet:**

Møte andre som spiller fløyte

Lære av hverandre ved lytting m.m.

Ibland spiller begge ensemblene sammen

Saksofonensemble

▪ **Medlemmer:**

Saksofonelever fra andre spilleåret

▪ **Ressurs:**

60 minutter per uke.

▪ **Innhold:**

1-4 stemte melodier.

Notering, samspilltrening.

▪ **Annet:**

Musikkglede, motivasjon, inspirasjon, progresjon, artikulasjon.

Messingensemble

- **Medlemmer:**

Elever som har spilt lenger enn 2 år.

- **Ressurs:**

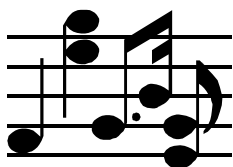
Prosjektbasert

- **Innhold:**

Både ”gammel” og mer moderne musikk (barokk → jazz, pop)

- **Annet:**

Spiller gjerne sammen med orgel på julekonsert.

Rockeband

- **Medlemmer:**

Elever på bandinstrument som el.gitar, elbass , vokal , tangent og slagverk

- **Ressurs:**

60 minutt i uken per gruppe

- **Innhold:**

Øve inn låter som passer nivået på gruppens medlemmer

Øve samspill og forberede sceneopptreden

Slagverkensemble

- **Medlemmer:**

Slagverkere fra 1. år, andre instrumentalister som trenger samspill

Opptil 10 medlemmer

- **Ressurs:**

60 minutt med 1 lærer

- **Innhold:**

Rytmsk trening med slagverkinstrumenter, stemmen eller egen kropp

Melodisk og komptrening på marimba, vibrafon og xylofon

Vekt på eget nivå, smak, ferdighet og rullerende oppgaver

For det meste brukes egne arrangement fra alle stiler og epoker

- **Annet:**

Andre instrument kan tilknyttes gruppen; elbass, piano, m.m

Songgruppe

- **Medlemmer:**

Songelevar som ynskjer å delta, mellom- og vidaregående nivå dersom for stor gruppe.

- **Ressurs:**

Prosjektbasert

- **Innhold:**

Varierer etter gruppens sammensetning og prosjekt.

Egne arrangement.

Enkle arrangement henta fra ulike kilder

Hovedsakelig 2-stemmige arr. med selvstendig akk.

- **Annet:**

Legg vekt på musikkglede og det sosiale.

Også til tider deltakerstyrt innhold.

Friskis band

- **Medlemmer:**

Elever som kan delta i bandspilling med et tilrettlagt opplegg.

- **Ressurs:**

90 minutter per uke

- **Innhold:**

Øve inn låter som passer nivået på gruppens medlemmer.

Øve samspill og forberede sceneopptredener.

- **Annet:**

Legg vekt på musikkglede og det sosiale.

Hompetitten

- **Medlemmer:**

Musikkgruppe for elever som har behov for et tilrettelagt opplegg.

- **Ressurs:**

60 minutter per uke

- **Innhold:**

Sanger

Bevegelse/sangleker.

Bruk av rytmeinstrumenter og enkle melodiske instrumenter

- **Annet:**

Legg vekt på musikkglede og det sosiale.

3.2 Dans

Gjennom arbeidet med dans ønsker vi at eleven skal :

- oppdage gleden ved å danse og bevege seg.
- utvikle tekniske og skapende ferdigheter, og evne til formidling
- oppleve at de lykkes i sitt arbeide med å skape, utøve og formidle dans på sitt nivå
- oppleve dans som en sosial arena

Innhold

Innholdet i undervisningen vil variere innenfor de forskjellige tilbudene. Innhold som er felles:

- Kroppsbevissthet og positiv holdning til egen kropp
- Romsbevissthet
- Gruppebevissthet og gruppefølelse,
- Arbeid med musikkens grunnelementer
- Disiplin, konsentrasjon og utholdenhet
- Generell kroppsaktivitet
- Kreativitet og improvisasjon

Tysvær kulturskole har tilbud innen dans

- **Danseleik**
- **Ballett**
- **Jazzdans**
- **Moderne dans**

DANSELEIK

Innhold

- Lekbetont opplegg med hovedvekt på danse/bevegelsesglede
- Bli kjent med rammene for en dansetime
- Rytme og store kropsbevegelser

Timen består av:

- Oppvarming
- Ballett
- Dans
- Kreative oppgaver og lek

BALLETT

Innhold

- Teknisk trening med hovedvekt på innlæring av ballett-trinn og dens terminologi
- Fokus på plassering//holdning, turn out/rotasjon, løft/pull up , likevekt/balanse

Timen består av:

- Oppvarming
- Tøying
- Barr
- Riste-løs-dans
- Senter
- Over gulvet
- Dans med kreative oppgaver
- Reverance

JAZZDANS

Innhold

- Utgangspunkt i El-jazzens prinsipper
- Fortsettelse av ballettprinsipper
- Dansekombinasjoner for å bli kjent med jazz-stiler

Timen består av:

- Oppvarming
- Svikt
- Isolasjoner
- Plie
- Føtter
- Styrke
- Uttøyning
- Over gulvet

MODERNE DANS

Innhold

- Grunnprinsipp fra tidligere
- Gi og ta kroppsvekt: releasebasert teknikk
- Eget uttrykk og formidling i fokus

Timen består av:

- Oppvarming
- Sving
- Plie
- Føtter
- Hopp
- Bevegelsessekvens
- Over gulvet

3.3 Visuelle kunstarter

Tysvær kulturskole har følgende tilbud.

- **Bildekunst / skulptur**
- Film / video
- Sceneteknikk

3.3.1. Bildekunst / skulptur

Gjennom arbeidet med bildekunst / skulptur ønsker vi at eleven skal :

- oppdage skaperglede i arbeid med konkrete materialer og visuell form.
- utvikle tekniske og skapende ferdigheter
- utvikle bevissthet om visuelle virkemidler og kommunikasjon
- utvikle evnen til refleksjon av egne og andres produkter.
- Utvikle sitt eget individuelle visuelles språk

Innhold

- Kunnskap om form, farge, lys og skygge, tone/valør
- Fri fantasi
- Kunsthistorie
- Å se på kunst
- Refleksjon over kunst
- Proporsjoner / form
- Utstillinger
- Material og romforståelse

Progresjon

3. – 6. klasse

- Blyant, Pastell, Kull, Vannbasert maling
- Fargelære
- Collage
- Monotypi
- Enkle former for trykketeknikk
- ” Å tegne er å se”

6. – 10. klasse

- Forståelse av lys, skygge, perspektiv, rom, flate
- Stilleben, croquis, olje / akrylmaleri
- Scenografiprojekt

10. klasse – 19. års alder

- Eget valg av tema / innhold
- Eksperimentelle prosjekt
- Modellering i leire
- Arbeid med gips

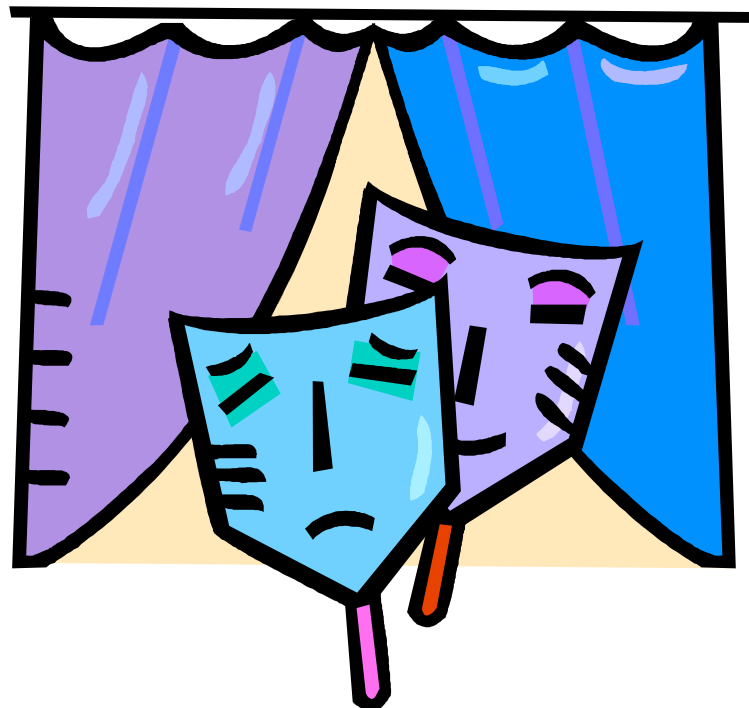
3.4 Teater

Gjennom arbeidet med teater ønsker vi at eleven skal :

- bli glade i å delta i skapende prosesser sammen med andre .
- utvikle tekniske og skapende ferdigheter, og evne til formidling
- utvikle innsikt og forståelse for teater som kunstart
- utforske kropp og stemme som uttryksmidler

Innhold:

- Teatrets grunnprinsipper og teknikker
- Improvisasjon og teatersport
- Ulike teaterformer
- Kjennskap til produksjonsprosessen
- Teaterkunnskap
- Teaterglede

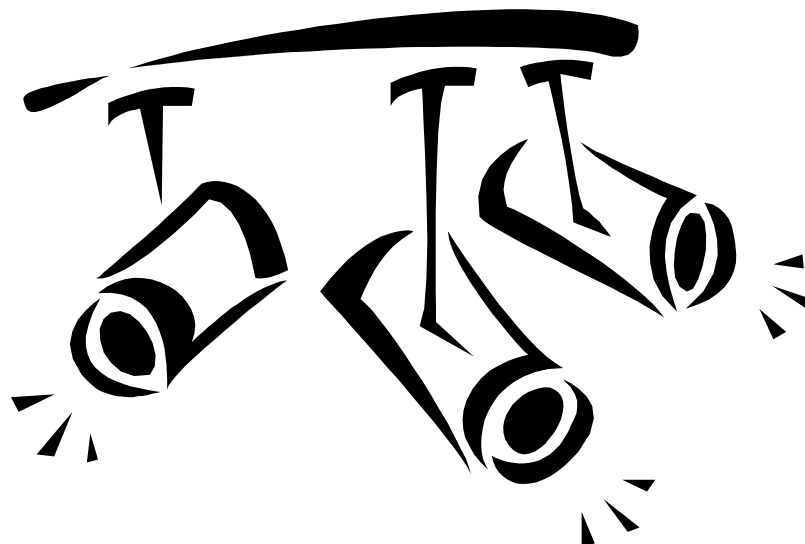

Tysvær kulturskole har følgende tilbud:

- **Teatergruppe**

Undervisningsinnhold

- Teaterets grunnprinsipper og teknikker
- Improvisasjon og teatersport
- Arbeid med ulike teaterformer
 - tater med ulike målgrupper
 - sammensatte former (revy, sketsjer m..)
 - tekstbaserte taterformer
 - fysisk tater, figurteater, klovn
- Produksjon
 - fra ide til forestilling
 - arbeid med ferdige tekster
 - forskjellige produksjonsoppgaver: regi, scenografi, sminke...
- Teaterkunnskap
 - forskjellige teaterformer, epoker, og personer

3.5 Samspill fra livets begynnelse

3.5.1 Vaggestova / Songleik

Foreldre / barn – musikkgrupper.

Vaggestova 1 – 0-6 mnd.

Vaggestova 2 - 6 – 12 mnd.

Songleik 1 – 5 år

Innhald:

- Rim og regler
- Bånsullar
- Barnesongar
- Bevegelsesleiker
- Musikklytting

3.5.2 Musikkleik

Aldersgruppe : 4 – 5 år

Same type aktiviteter som Songleik, men tilpassa større born.

I tillegg vil det og bli nytta eventyr og lyrikk.

Foreldre er velkomne til å vera med som aktive deltakarar.

3.5.3 Kulturverkstad

Aldersgruppe: 1. klasse

Innhald:

- Musikkaktivitetar (spill og bevegelse)
- Litteratur (eventyr, rim, regler, forteljing, dikt)
- Forming / bildekunst

3.6 Annet

3.6.1 Datakurs for pensjonister

Målgruppe : Pensjonister

Kurs med 10 gonger.

Innhald:

- epost,
- nettsøk,
- handle på nett,
- nettbank,
- virusprogram m.m.

[illegible]

4.1 Faste rutiner

Faste timeplanendringer

- Alle faste timeplanendringer må meldes skriftlig til kontoret.

Tilfeldige timeplanendringer

- Elev / foreldre må få skriftlig beskjed (lapp, SMS eller e-post)
- Kopi til kontoret. **VIKTIG !!**

Sykdom lærer

- melder ifra til rektor / kontoret så tidlig som mulig.
- Skriver egenmelding (skjema kommer i hylla) eller leverer sykemelding så snart som mulig. NB! Sykemelding skal leveres *umiddelbart* etter at du har mottatt den for videresending til trygdekontor.
- Kontoret har ansvar for vikar, evt. gi beskjed til elevene om avlyst time.

Permisjon

- Kulturskolen følger Tysvær Komme sitt regelverk.
Se personalreglement

Lærebøker / materiell

- Kontoret må ha beskjed om materiell som elever skal betale for.
Dette må være på plass så fort som mulig.

Elever som slutter

- For elever som slutter midt i semesteret må det gis skriftlig melding fra foreldrene. De må likevel betale for semesteret.

Hyppig fravær

- Hvis eleven uteblir fra øvelse 2 ganger etter hverandre uten melding bør lærer eller kontor ta kontakt med heimen.

Påmelding til neste år

- Alle elever skal skriftlig melde fra på utdelt skjema om de vil fortsette neste skoleåret eller om de slutter til sommeren. Skjema blir delt ut i mars / april.

4.2 Elevreglement

RETNINGSLINER FOR ELEVAR VED TYSVÆR KULTURSKOLE

1. Påmelding til kulturskolen er bindande, og gjeld for eit år (halvt år for halvårskurs). Ved sjukdom over lengre tid og ved flytting til ein anna kommune, kan ein søkje om reduksjon av elevpengane. Ein må melde frå i god tid.
2. Elevane i kulturskolen skal så langt råd er få eit tilbod som også omfattar deltaking i ensemble. Dette er ein naturleg del av undervisninga og skolen forventar at elevane tek del der det er mogleg. Eventuelt fritak må ein søkje administrasjonen om. Det vert og forvent at elevane tek del i konsertar / framsyningar.
3. Elevane skal møte presis og vel førebudd til all undervisning. Utbyttet av undervisninga er i stor grad avhengig av innsatsen til den einskilde elev.
 - a. Sjukdom og annan naudsynt fråvær skal så langt råd er meldast på førehand.
4. Elevar som leiger instrument i kulturskolen må passe godt på disse. Dersom instrument vert skadd må det meldast til læraren snarast råd. Skader som skuldast uvøren handtering må elevane dekkje sjølv.
5. Elevar som har stort fråvær, syner liten interesse, skaper disiplinære problem eller ikkje betaler kontingent, kan miste plassen sin i kulturskolen.

4.3 Kriterier ved opptak

Kriterier for opptak til ledige plassar i Tysvær kulturskole

Ved første opptak med søknad innan søknadsfrist:

1. Busett i kommunen
2. Rett alder i forhold til disiplin og gruppe
3. Elevar som har fått innvilga permisjon og skal tilbake
4. Elevar på venteliste frå forrige skoleår
5. Fortrinnsrett for dei som har gått på Barnas Kulturverkstad
6. Elevar utan plass på individuell opplæring går foran dei som allereie har slik plass.
7. Spesielle grunnar etter vurdering fra rektor.
8. Loddtrekning ved elles like kriterier.
9. Elevar frå andre kommunar kan vurderast i den grad det er ledig kapasitet.

Etter første opptak:

10. Etter søknadsfrist: dei som er blitt registrert først
11. Søkjarar som har fått oppfylt første val på instrument / song, misser søknaden på andre valet.
12. Får ein som har fått plass på 2. val tilbod om plass på 1. val innan dei to første vekene etter opptak, kan han/ho bytte disiplin.
13. Søkjarar etter 1. januar blir satt på venteliste men får ikkje fortrinnsrett ved neste års opptak.

Vedtatt i Oppvekst og kulturutvalet 18.06.08

4.4 Grendasenterkonserter

Grendasenterkonserter er en del av kulturskulen sin utadriktede virksomhet. En lærer tar med seg 3-4 elever og gjennomfører en liten konsert på et av kommunen sine grendasenter for pensjonister. Konserten er på dagtid og elevene blir bedt fri fra skolen.

Dette tilbudet er en fin mulighet for våre elever å få øve seg i å opptre i en trygg situasjon, samtidig som det blir et fint møte mellom generasjoner.

Lærerens oppgave – ansvar for 1 konsert i semesteret med egne elever

- Orienter elevene om hvordan grendasenterkonserter fungerer (og elevens oppgaver, se nedenfor)
- Plukke ut elever (tidlig nok) og finne passende stoff å framføre
- Melde fra til kontoret innen fristen
- Gi beskjed til adm. dersom eleven skal ha akkompagnement og framskaffe noter til dette

Administrasjonens oppgave

- Holde kontakten med grendasentrene
- Organisere konsertene
- Gi skriftlig beskjed hjem til eleven om tid og sted for grendasenterkonserten, hvilken lærer som skal være med og når eleven blir hentet.
- Gi skriftlig beskjed til skolen i god tid om hvilke elever som skal være med på grendasenterkonserter og når de må ha fri
- Lage kjøreplan til læreren med aktuelle opplysninger

Elevens oppgave

- Være positivt innstilt til å opptre på grendasenterkonsert
- Lære seg stoffet til konserten godt.
- Ta med instrument og noter på skolen den dagen konserten skal finne sted.
- Møte på møteplassen for henting på bestemt klokkeslett.

I kontakten vår med skolen vil vi prøve å få aktuell skolelærer til å være med på å passe tiden for de elevene som skal dra på konsert, dette gjelder spesielt de yngste elevene.

Videre er det svært viktig i forhold til samarbeidet med skolen at alle programfrister for grendasentrene blir holdt slik at skolene kan få beskjed i god nok tid.

Standardskriv

- a) Brev til elever og foreldre
- b) Mail til skolene
- c) Kjøreliste

4.5 Skolekonserter

Kulturskolen er en viktig aktør i DKS (Den Kulturelle Skolesekken) og har her en fin mulighet til å trekke inn elever i kulturformidlingen. En skolekonsert kan produseres med en fast elevgruppe som reiser til ulike skoler, eller med utgangspunkt i kulturskoleelever på hver enkelt skole.

Sette sammen et team av lærere

- bestemme konsertdatoer
- forslag på innhold elever / instrument / aktiviteter
- kontakte andre lærere med aktuelle elever
- lage programoppsett

Når forslag på konsertdatoer er klar

- skriv brev til skolene om prosjektet og konserttid
- ring senere for å høre om tidspunktet passer
- bekreftelse til skolene om endelig tidspunkt og om at mer informasjon kommer senere

Når konserttider og elever er klare

- brev til alle elever og involverte lærere om prosjektet.
Tidspunkt for konserter, øvingstider m.m.

Kjøreplan

- lage liste over elever , skoler og hvordan henting og kjøring blir fordelt
- ta kontakt med lærere og foreldre som kan kjøre

Informasjonsbrev til skolene ca 2 uker før

- hvor mange som kommer
- behov ang. rom, plass, piano, stoler m.m.
- når gruppen kommer til skolen for å gjøre i stand
- informasjon til klasselærer om ev. sanger som skal øves inn
- kanskje en koselig plakat å henge i klasserommet

Siste infobrev

- mail til skolene om at elevene skal ha fri
- brev til elevene om oppmøtetider og hvem som henter m.m.
- kjøreliste til foreldre og lærere som skal frakte elever
- praktiske ting som notestativer og annet som skal være med, litt mat og drikke....

Det er fint om alle lærere som har elever med i prosjektet får samme informasjon som elevene og at de også får prosjektgruppens referat ang. program, øvinger m.m.

Kopi av all informasjon som går ut til rektor.

4.6 Rutiner ved elevskader

Kulturskolen sine elever er forsikret på lik linje med elever i grunnskolen, dvs når de er på aktiviteter i regi av kulturskolen – øvelser, turer, konserter m.m.

Ulykkesforsikringa for barn er dekket i Gjensidige.

Avtalen er å finne på Tysvær Kommune sine internettsider / Skule og utdanning / ”Anna nyttig” – ulykkesforsikring for barn.

1. Håndtering av skade:

Eleven tas under behandling.

Foresatte underrettes.

Dersom lege / tannlege / sykehusbehandling er nødvendig skal eleven helst følges av foresatte. Ved bruddskader er det ikke nødvendig å oppsøke fastlege / legevakt først. Kjøøl ned skaden og dra direkte til røntgen / behandling.

Egenandel skal forskutteres av foresatte som får igjen beløpet på NAV Tysvær trygd ved fremvisning av kvittering. *Andre ledsagere skal ikke legge ut – regning sendes foresatte.*

2. Rapportering

Skadeskjema fylles ut av lærer – nye skjema er å finne på portal på Tysvær kommune sine intranettsider - Waco

Leveres kulturskoleadministrasjonen som videresender til Waco med kopi til kulturkontoret.

Ved alvorlige skader skal også NAV-skjema nr. 11.01A fylles ut og sendes NAV Tysvær trygd innen 3 dager etter skaden er oppstått.

Hvem gjør hva:

Ansvar	Oppdrag	
Lærer, annen voksen	Førstehjelp Kontakt med foresatte	
Foresatte	Oppfølging av skade	
Lærer	Utfylling av skadeskjema (hent fra intranett Waco)	Leveres adm.
Adm.	Sende skjema til Waco	Kopi kulturkontoret
	Fylle ut / sende NAV-skjema 13-07.05 (hent fra intranett) Org.nr.964 979 812	Kopi kulturkontoret
Kulturkontoret	Skjema scannes i Ephorte og lagres.	

Vedlegg: Skjema for framgangsmåte

4.7 Leigeinstrument

Kulturskolen har en del instrument til utlån.

Pris pr. 1/1-08 er kr. 420,- per år.

Alle instrument er registrert i biblioteket sin database og alle registrering av utlån skjer via biblioteket.

Instrumenter til utlån:

Fiolin

Cello

Klarinett

Tverrfløyte

Saksofon

Kornett

Trompet

Waldhorn

Trombone

Vedlegg:

Instrumentbrosjyre til elever og foreldre

Til deg som leiger strykeinstrument!

Registrering

All instrumentleige skal registrerast i biblioteket på eleven sitt lånekort. Instrumentleiga går fram til neste års skolestart, slik at alle må registrere på nytt i august. Instrumentleige for eit semester er kr. 420,-

Ta vare på ditt instrument

For at instrumentet skal klinge så fint som mogeleg er det viktig at du tar godt vare på instrumentet ditt.

Ta kontakt viss noe går i stykker på instrumentet. Kulturskolen dekker vedlikeholdsreparasjoner, men skader p.g.a. aktløyse må du sjølv betale.

Lån ikkje ut instrumentet til andre.

Stell av fiolinen

- Viss buen ikkje "bit" på strengen, smører vi på harpiks.
- Husk dei to stadene me ikkje har lov å ta på med fingrane: buehåra og der buen stryk på strengane
- Etter speling slakker vi litt på buehåra før vi pakker ned.
- Det tar ei stund før du lærer å stemme fiolinen sjølv. Til vanleg held stemmingen ei veke til neste time. Viss ein streng er heilt "rar", kan du ta kontakt med kulturskolen så kan vi hjelpe deg.

Me vonar du vil få mykje glede av fiolinen/celloen. Ta godt vare på den, så vil den gje deg fin klang tilbake.

Tysvær kulturskule

4.8 Branninstruks

Ved Brannalarm:

**Ta eleven med ut av huset. Bruk nærmeste utgang.
La instrument og annet være igjen.
Som lærer har du først og fremst ansvar for å få elevene i sikkerhet.**

1. Brannvarslingssentralen er plassert i billettluke i vestibylen.

Sentralen mottar også meldinger fra svømme/idrettshallen ,
Bosenteret og serviceboligene.

Les i displayet hvilken brann-detektor som har utløst alarmen.
Noter opp nummeret på detektoren med stedsangivelse.

**2. Start evakuering fra det lokale som alarmen kommer fra.
Opptre rolig, og sørg for at alle kommer ut.**

**3. Gå og finn detektoren som har utløst alarmen. Et rødt lys på
detektoren viser hvilken detektor som har utløst alarmen.
Vurder om du kan slukke selv. Hvis ikke, lukk dører og vinduer.**

4. Dersom det er brann:

Trykk inn manuell melder over sentralen,
Denne gir direkte melding til brannvesenet!
(*Brannsentralen venter 3 min før denne gir videremelding*)

Ring brannvesenet

Tlf. 0 - 110.
(*For å utelukke feil på linjer osv.*)
Gi klare meldinger om situasjonen.

5. Ta imot brannvesenet når de kommer og vis dem vei.

**6. Ved brann på scenen skal brannteppet senkes ned.
Dette skjer manuelt fra scenen. I utgangspunktet av teknisk personell!**

**7. Ringeklokkene avstilles med et trykk på den røde knappen
merket «Avstill klokke».**

**8. Alarmen kvitteres ut ved å trykke på den grønne knappen
merket «Tilbakestilling».**
NB! Knappen må holdes inne til det slutter å pipe.

**9. Lukk igjen lokket på brannsentralen etter bruk og skriv i
brannalarm-journalen.**

**10. Ved alarm i storsalen vil røyklukene i taket åpne seg, og døra
til høyre framme i salen vil åpne seg for å slippe inn luft. Disse
må lukkes manuelt etterpå.
Ved alarm i Kulturdel, Svømme & Idrettshall vil en brannport lukkes i kafèn,
Denne må åpnes manuelt etter en alarm!**